

Mitt barn har autism

- kunskap och förståelse för en fungerande vardag

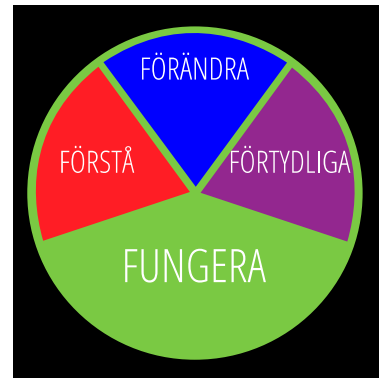
Kurstillfälle 2

Kommunikation och samspel

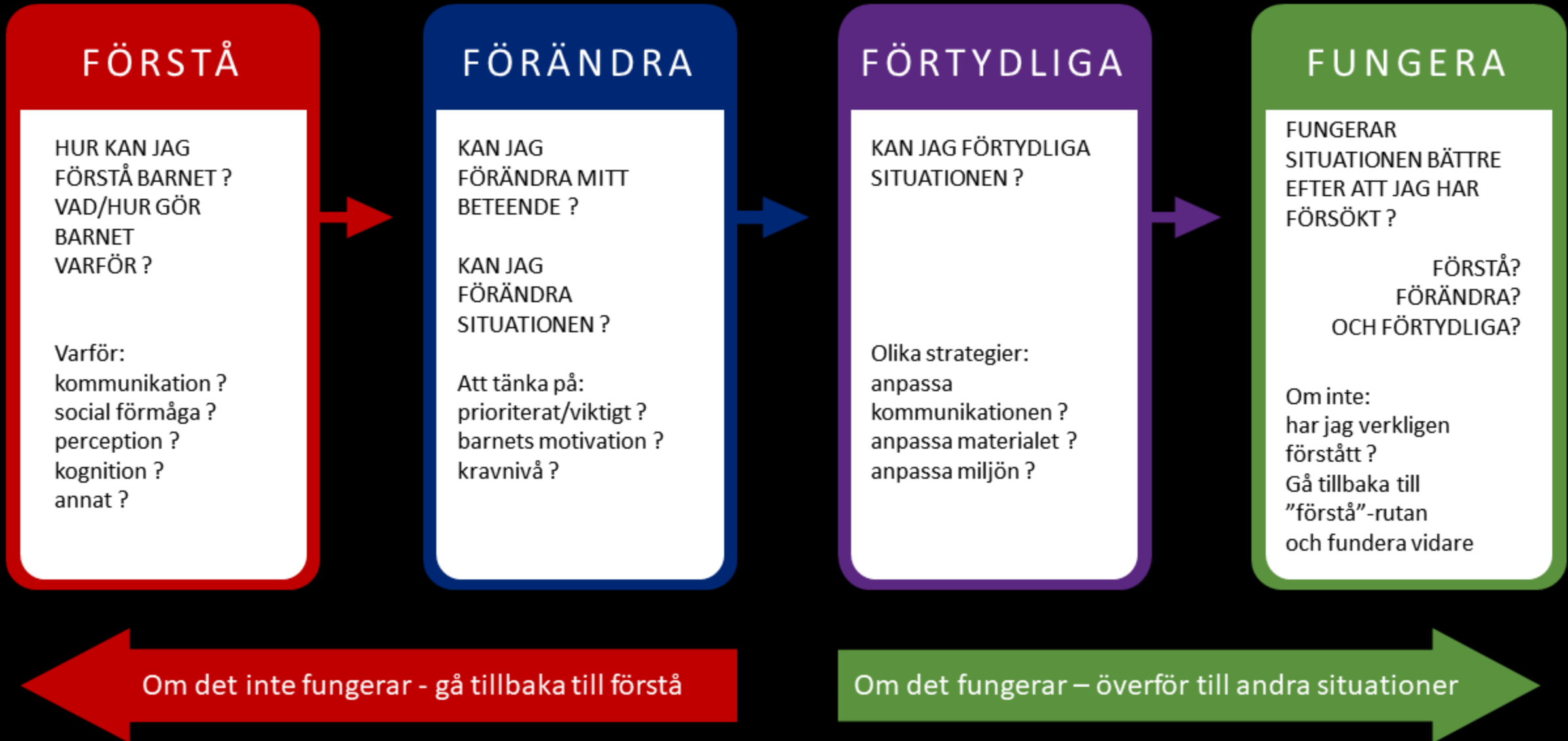
(6-12 år)

Funderingar sen sist...

- *Hur känner du igen det vi pratade om förra gången hos ditt barn?*

Situation: *Beskriv situationen/problemet du vill jobba med*

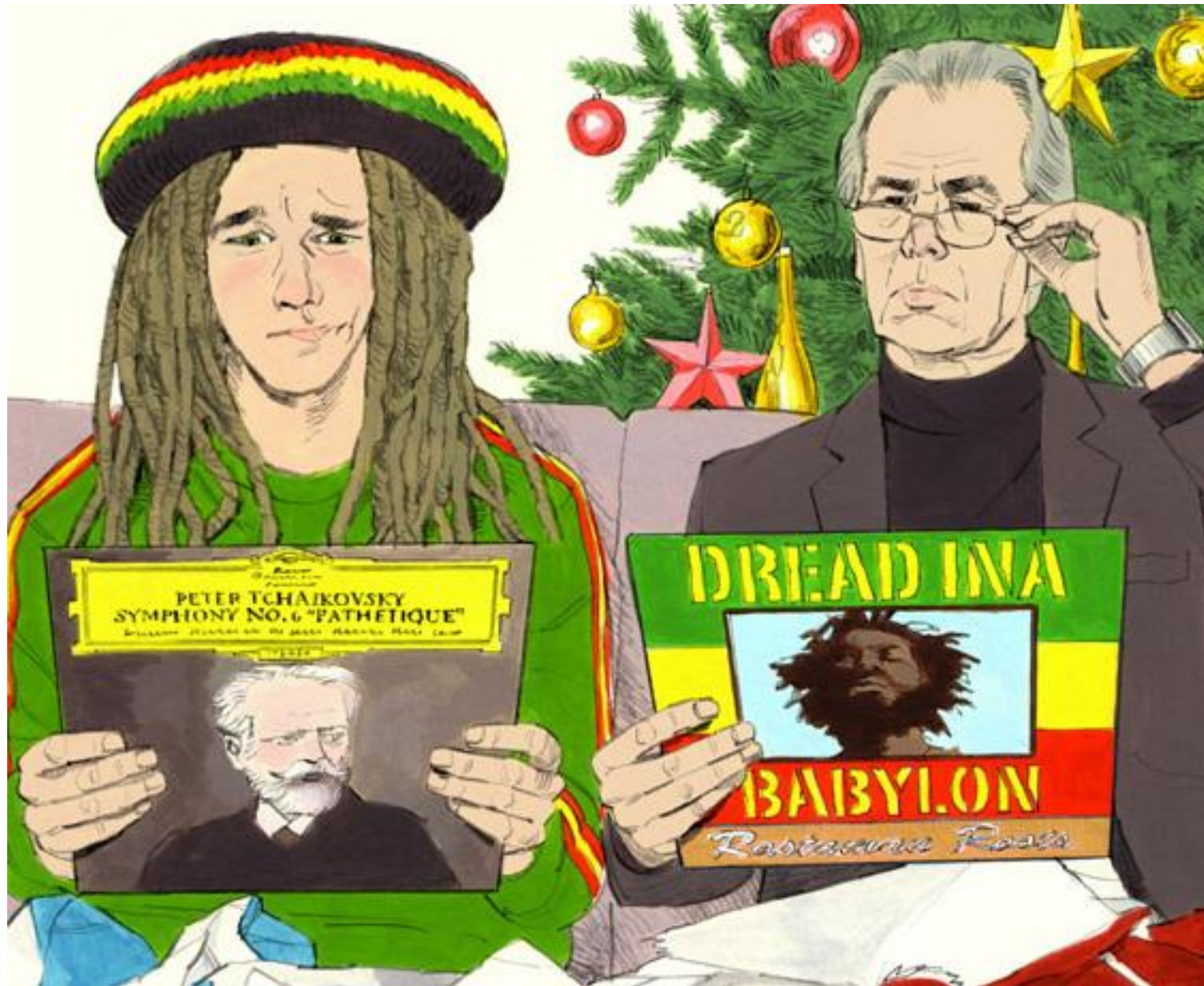
Kommunikation och samspel

- Att samordna verbal och icke-verbal kommunikation till en helhet.
- Rikta kommunikationen: etablera och upprätthålla kontakt
- Social ömsesidighet
- Anpassa sig efter personen och situationen

Hur påverkar en annorlunda kognition socialt samspel och kommunikation

Mamma, varför gör han så här?

Föräldrautbildning, Enheten för Barnneuropsykiatri,
BNK, Göteborg

Social/känslomässig ömsesidighet

Ofta svårt vid autism:

- Att ta någon annans perspektiv
- Förstå en känslomässig upplevelse som man inte själv delar
- Tolka och veta hur man ska reagera på andras känslor
- Att kunna "tänka om", kompromissa och hitta gemensamma lösningar

Kommunikation och samspel vid autism

Ofta svårt med:

Ögonkontakt: etablera, upprätthålla, reglera ögonkontakt – viktigt för att kunna stämna av den andres reaktioner. Kan vara för lite eller för mycket.

Turtagning:

Hur läser man av om någon vill prata?

Hur kan man komma in i ett samtal?

Vad är lagom mycket?

Delad uppmärksamhet: Gemensamt fokus, att dela upplevelser, kunna följa och styra andras blick och intresse.

forts. Kommunikation och samspel vid autism

Ofta svårt:

- **att tolka indirekt språk:** "Kan du skicka smöret?"
- **att förstå metaforer:** "Nu är du ute och cyklar"
- **att förstå och använda gester och ansiktsuttryck:** t.ex. att kunna läsa av om den andre inte är intresserad av att lyssna mer.
- **att tolka kommunikationen som en helhet;** t ex betydelsen av tonfall och mimik kopplat till det som sägs.

Kommunikation och samspel vid autism

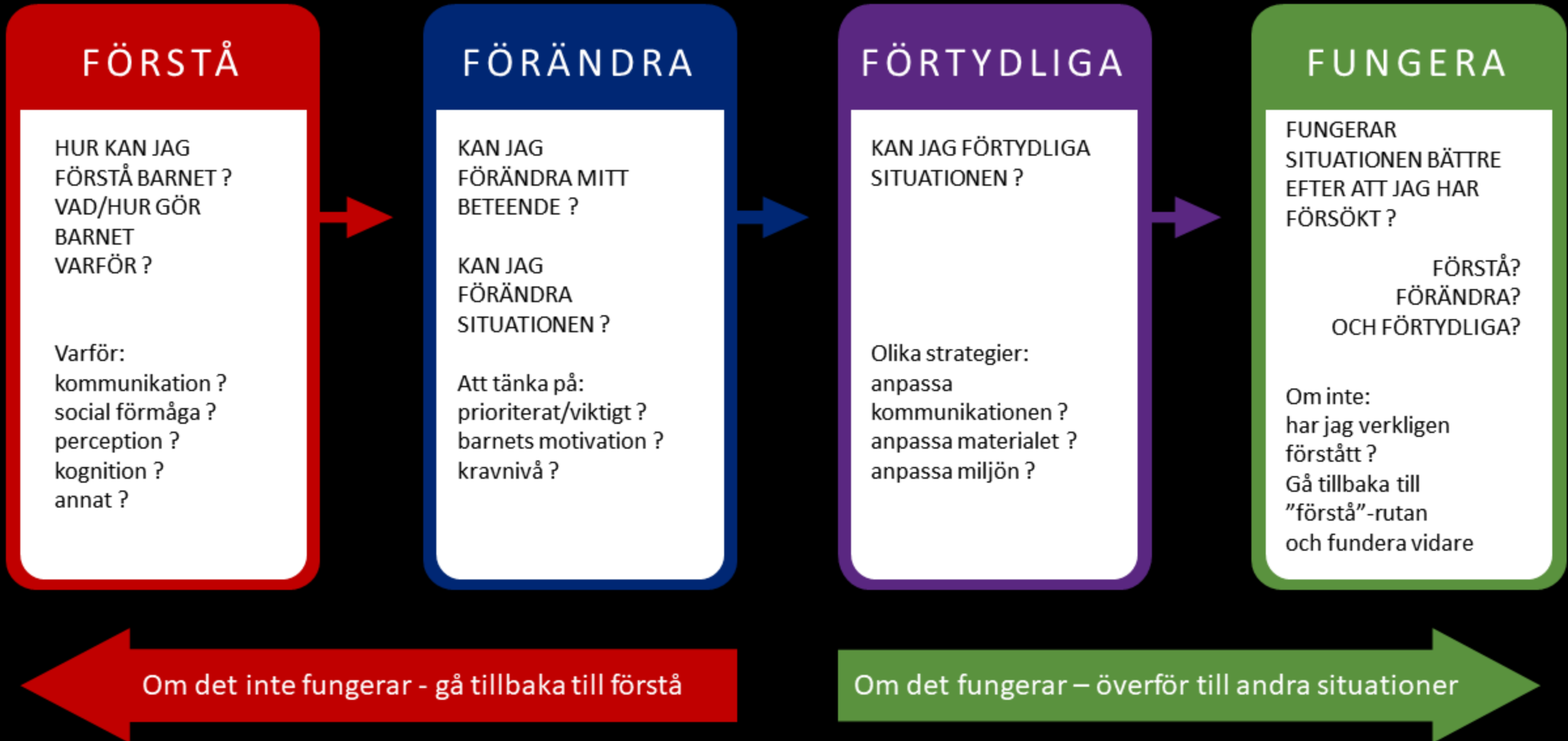
Ofta svårt:

- ***att förstå instruktioner i grupp: "gäller det mig?"***
- ***att berätta med en röd tråd så att lyssnaren förstår***
- ***att förstå vad den andra behöver veta:*** kan bli för mycket eller för lite information
- ***att förstå öppna och generella frågor***
- ***att sätta ord på det man känner, har behov av eller undrar över***

Ditt barn?

- *Hur fungerar kommunikationen och samspelet*
 - *Hemma?*
 - *I relation till lärare?*
 - *Bland jämnåriga?*
 - *I grupp?*
 - *Enskilt?*

Situation: *Beskriv situationen/problemet du vill jobba med*

Underlätta kommunikationen

Minska stress och krav i kommunikationen:

- Utgå från barnets perspektiv.
- Försök att vara tydlig och konkret.
- Kräv inte ögonkontakt.

Förtydliga visuellt:

- Visuell information fungerar ofta bättre än muntlig. Det kan vara bild eller skrift (på papper eller via skärm).
- Ritprat, seriesamtal & sociala berättelser
- IT-baserade verktyg, t ex appar, <https://kognitivtstod.se>
- bilder & scheman finns på [Bildstöd \(vgregion.se\)](http://Bildstod.vgregion.se)

Bilder och scheman

- Bilder används för att förbereda, förtydliga och förklara.
- Var ska vi vara? Vad ska vi göra? Varför? När? Med vem? Hur länge? Vad ska vi göra sedan?
- Scheman kan användas för olika tidsintervall: veckoschema, dagsschema, schema för en specifik aktivitet

Veckoschema i skolan

Innehåll
Vi ska arbeta med:
läsa enskilt

Mål
Jag ska lära mig:
läsa med flyt
förstå texter

Arbetsformer
Detta ska vi göra:
läsa

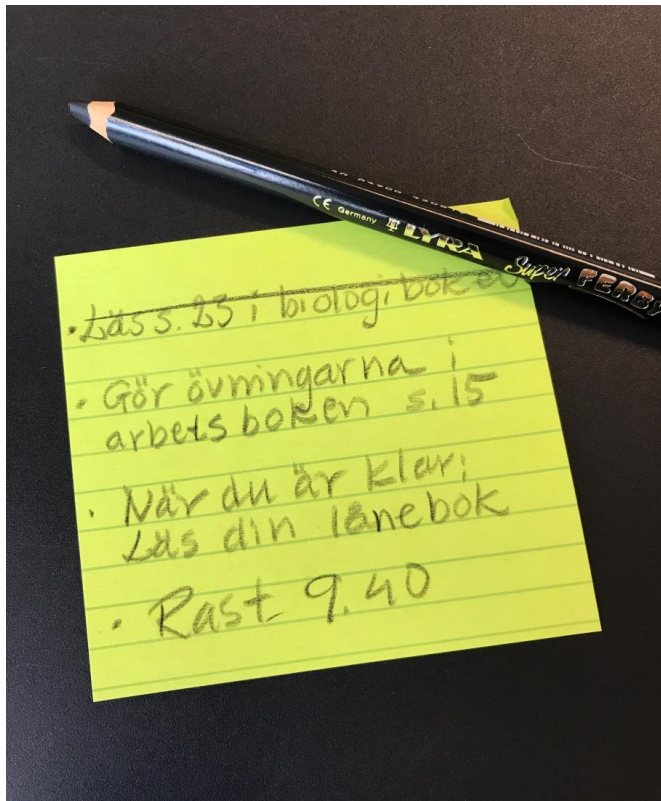
De sex frågorna

- Vad ska jag göra?
- Var ska jag vara?
- Vad behöver jag ha?
- Vem ska jag vara med?
- Hur länge ska det hålla på?
- Vad ska hända sen?

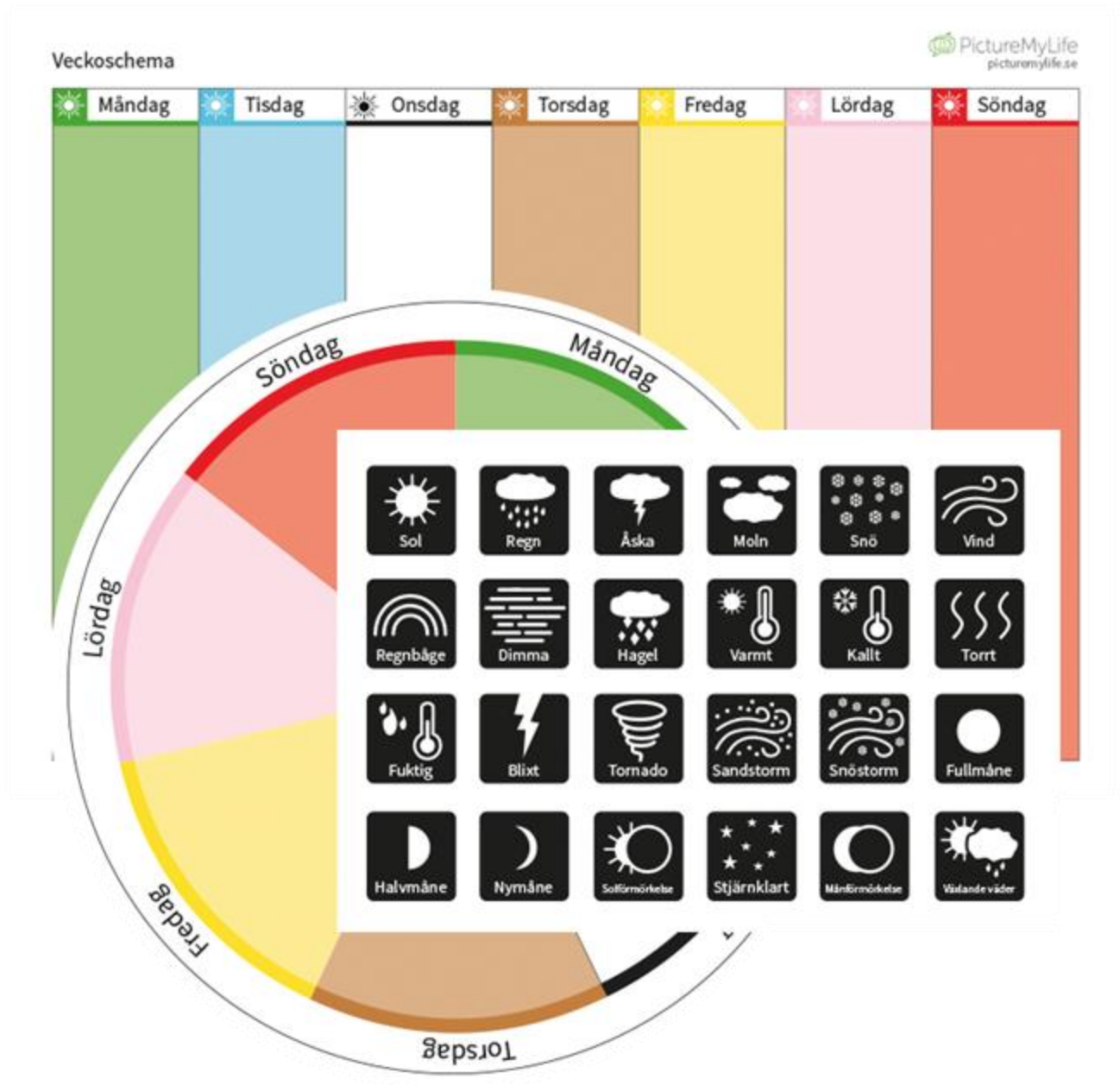
21 augusti
8.10 läsande klass
9.30 sommarlovsbingo vid flaggstängen
9.45 fira
10.15 ABC svenska
11.10 lunch
12.15 so, demokrati
14.00 slut/fritids

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
8 ⁰⁰			NO		
9 ⁰⁰	NO	Engelska	Engelska	Utflykt till Gammlia	Matte
10 ⁰⁰	Bild	NO			Idrott
11 ⁰⁰	Lunch	Lunch	Lunch		Lunch
12 ⁰⁰	Idrott	SO	Morgonsamling Matte		Roliga timmen
13 ⁰⁰	Musik	Matte	SO		Lästid
14 ⁰⁰	SO	Matte	Läxläsning		
15 ⁰⁰					
16 ⁰⁰					

Arbetsordning/schema

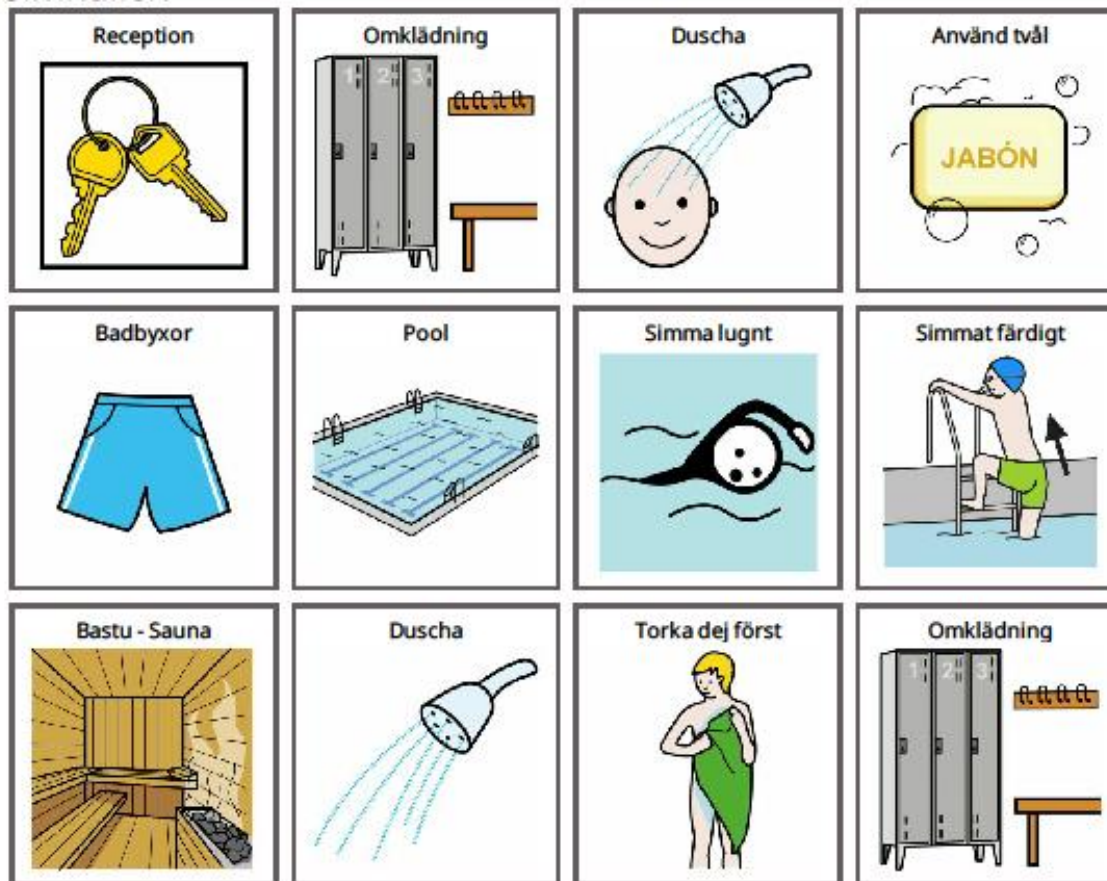

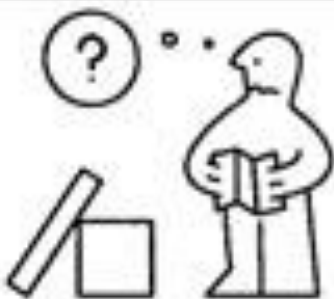
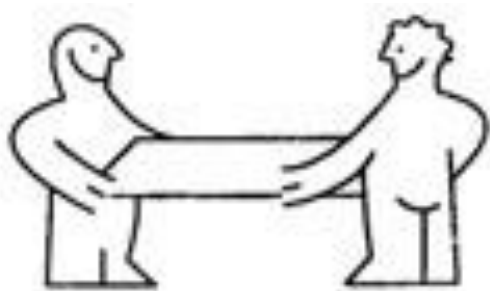
Bildstöd

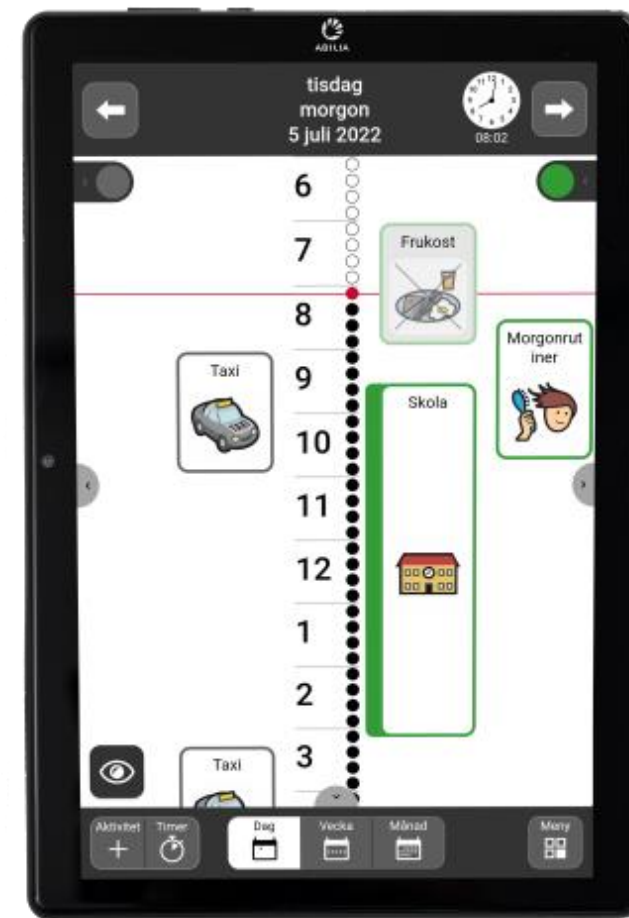
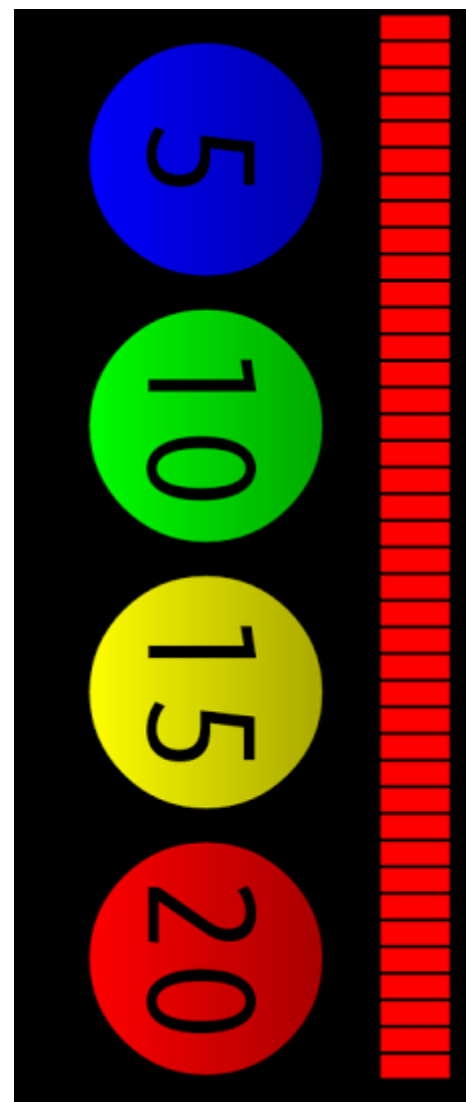
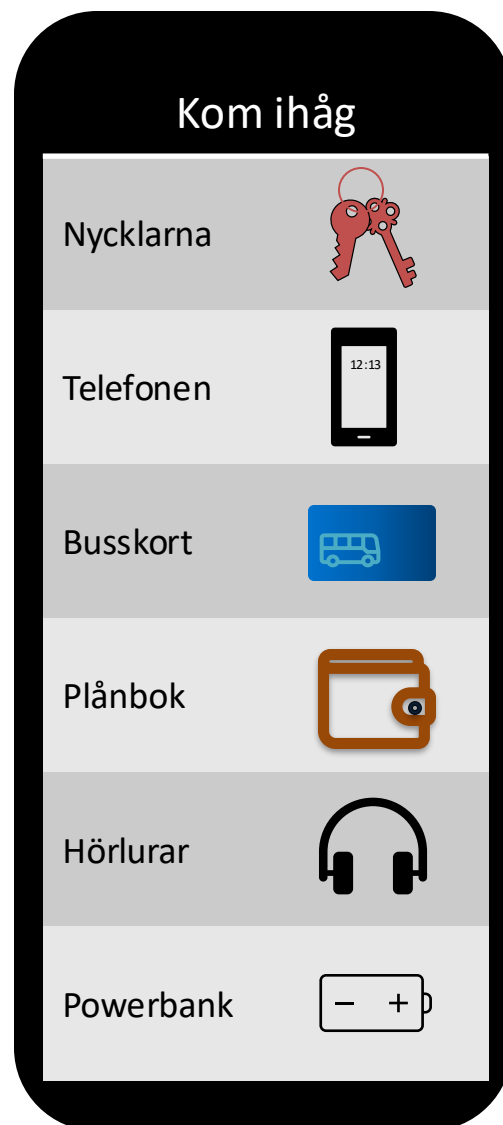
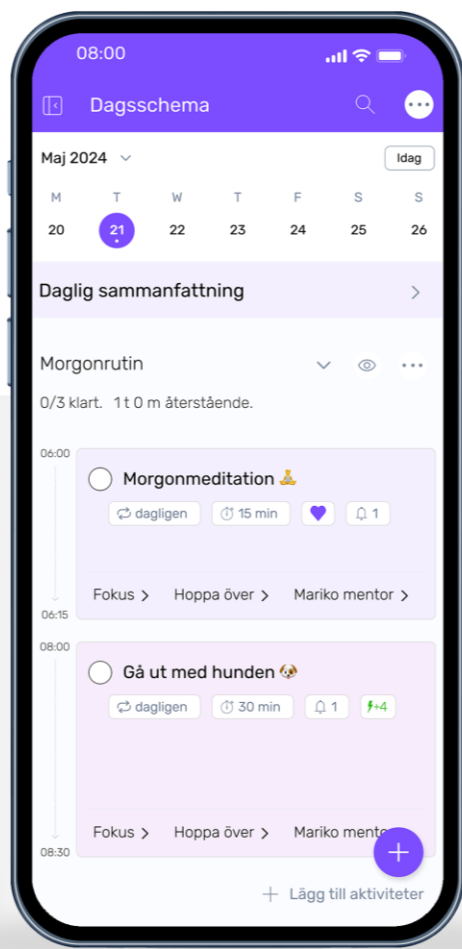
Bildstöd fritidsaktivitet

Simhallen

Exempel på digitala lösningar

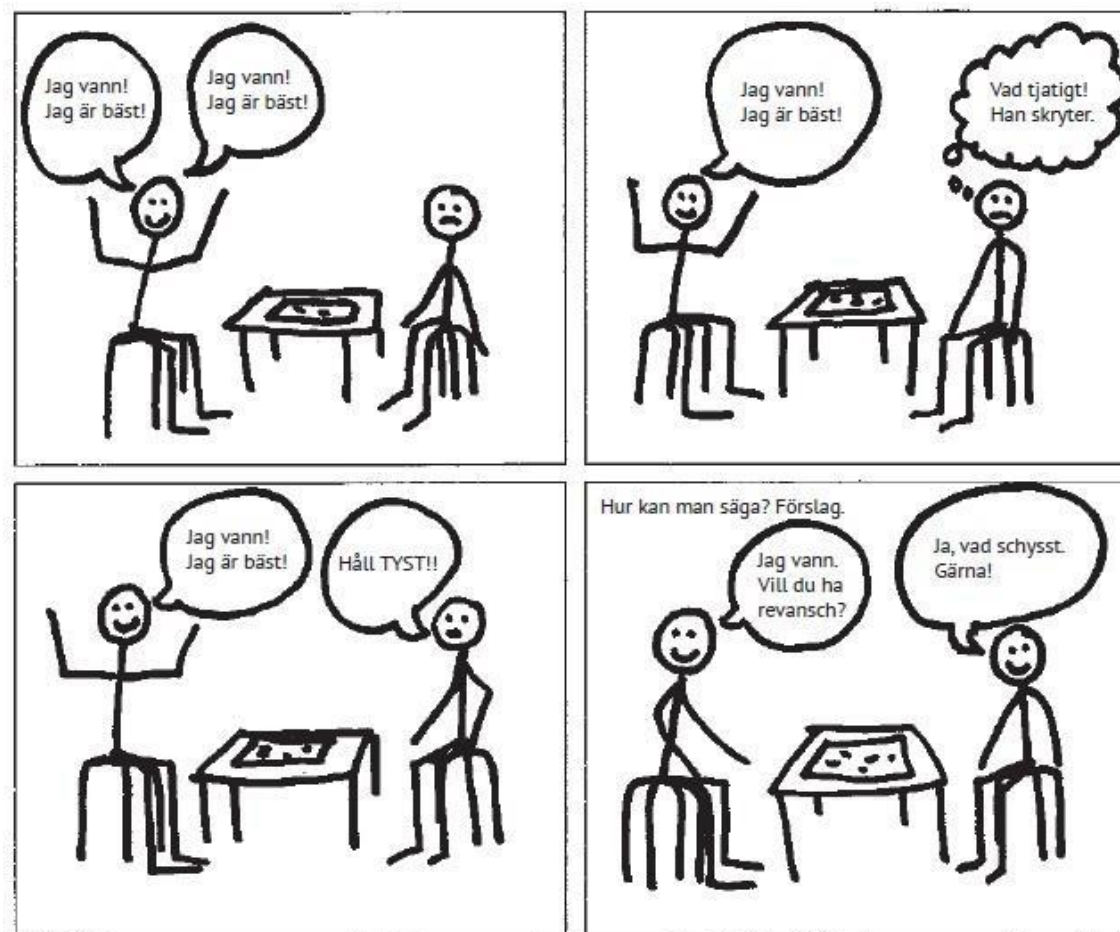
Ritprat/Seriesamtal

- **Ritprat/seriesamtal** är ett samtal där man använder sig av enkla, ritade bilder och/eller text.
- Bilderna/orden illustrerar det man pratar om och fungerar som ett visuellt stöd.
- Man kan använda ritprat för att tillsammans prata om något som har hänt och/eller förbereda barnet på något som skall hända.
- Sparade ritprat kan vara bra att titta på igen tillsammans med barnet.

Seriesamtal

Sociala berättelser

- En social berättelse är ett redskap för att visa barnet olika perspektiv i en situation och hitta alternativa strategier.
- Den sociala berättelsen blir ett "handlingsschema" för hur man kan agera.

Sociala berättelser

- Beskriv situationen utan värderingar tillsammans.
- Beskriv sedan vad det leder till och hur det blir problem för barnet.
- Hitta gemensamt förslag på alternativa strategier och hur det kan leda till något positivt för barnet.

Exempel på en social berättelse

Berättelsen byggs upp av **beskrivande, perspektiva, direktiva meningar och kontrollmeningar.**

*Ibland kan människor säga: Jag har ändrat mig. (**beskrivande**)*

*Det betyder att de hade en idé men nu har en ny idé. (**perspektiv**)*

*Jag ska försöka vara lugn när människor ändrar sig. (**direktiv**)*

*När någon säger "Jag har ändrat mig", kan jag tänka på någon som skriver något, suddar ut det och skriver något annat. (**kontroll**)*

Jag får en packdata.

När jag pekar efter den blir min värsta lagare tung.

Det ska bli kul att bada i havet!

Berättelsen om att vilja ha en bestämd plats på spårvagnen

På spårvagnen finns det många olika platser.

Människorna som kommer sätter sig på en plats som är ledig.

Ibland finns det många platser att välja på. Ibland är det nästan fullt.

Jag vill alltid ha samma plats på spårvagnen.

Om någon annan sitter på den platsen blir jag arg.

Då kan jag tänka:

Idag hade jag otur – det betyder att det inte var min tur att sitta på den platsen!

Det är inte ok att be en person som redan sitter på en plats att flytta på sig.

Idag får jag sitta på en annan plats fast jag inte gillar det.

Jag kommer att få sitta på den platsen en annan gång när jag har tur!

Jag kan aldrig veta i förväg om det är min tur att få platsen men jag blir glad varje gång jag har tur!

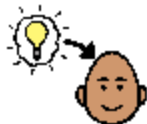
Social berättelse/ seriesamtal

– Att vänta

- Att vänta är tråkigt. Alla måste vänta någon gång.

-
- Medan man väntar kan man göra olika saker:

- tänka vila träna Eget förslag?

-
- När jag fyller väntetiden med något jag gör, går tiden fortare och jag orkar bättre vänta.
-

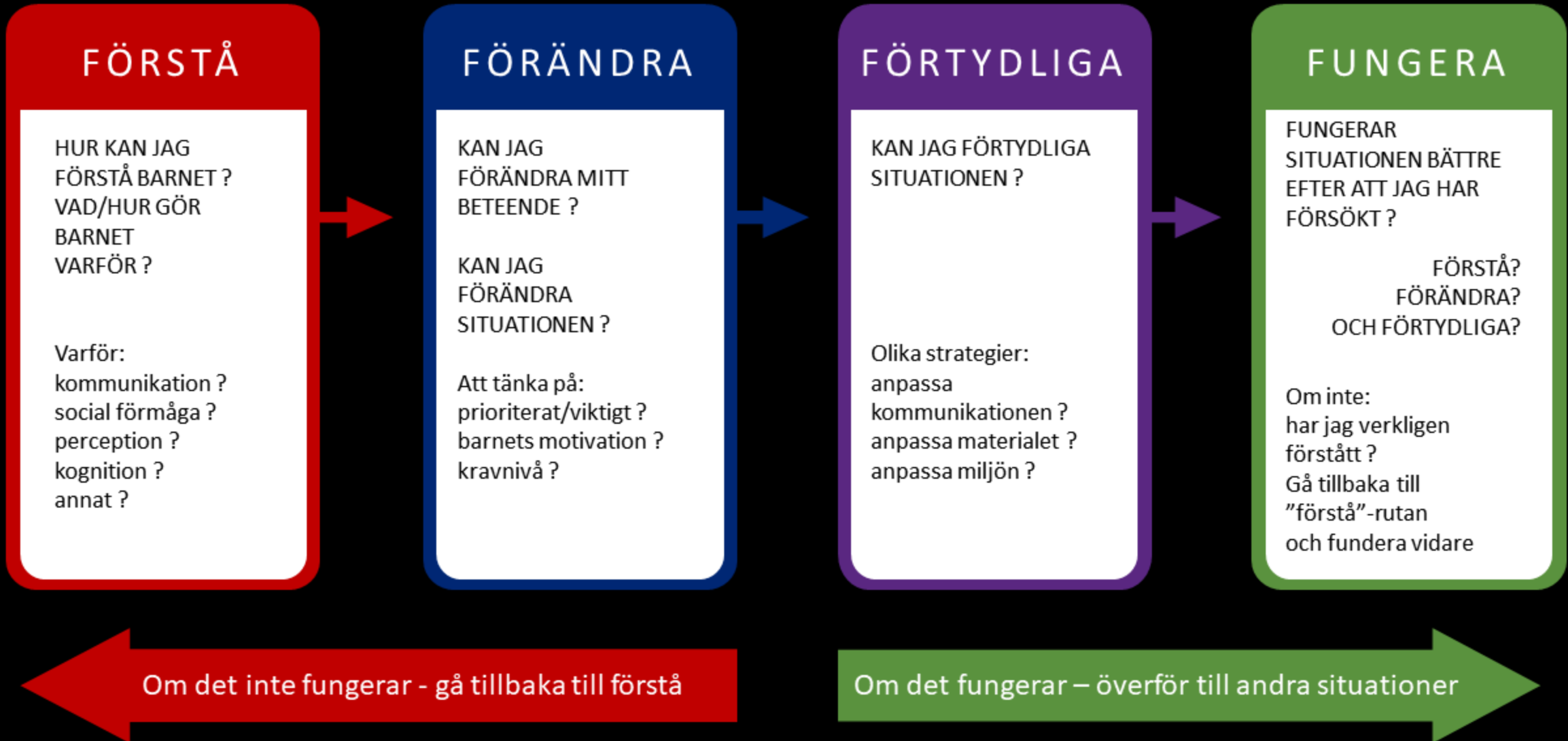
”Sociala berättelser har varit en stor hjälp för mig. Det man tidigare sa till mig det gick in i ena öra och ut genom det andra. Sociala berättelser har hjälpt mig att komma till insikt om mig själv och omgivningen. I dag använder jag metoden att skriva sociala berättelser till mig själv ibland.”

- Carl, nu vuxen nätverkstekniker

Gruppdiskussion

*Har ni testat någon av metoderna?
Någon metod ni tänker skulle vara hjälpsam?*

Situation: *Beskriv situationen/problemet du vill jobba med*

Observera och fundera över...

- *Hur fungerar ditt barns kommunikation och samspel?*
- *Prova att använda strategierna vi pratat om idag.*

